

Kulaté, 30. výročí svého otevření si letos připomínají Sanatoria Klimkovice. Slavnostní přestřižení pásky připadlo na 18. července 1994. Od té doby prošlo klimkovickými lázněmi na 160 000 pacientů.

Historie

O stavbě nových lázní se na Ostravsku uvažovalo už od 70. let minulého století.

„V roce 1975 rozhodla vláda ČSSR o výstavbě Dolu Darkov, jehož důlní pole zasahovalo pod tehdejší Lázně Darkov. Panovaly obavy, že by je vytěžení všech slojí definitivně poškodilo. Vláda proto rozhodla, že se postaví náhradní lázně, které budou také léčit jodobromovou vodou, o jejichž účincích se na Ostravsku vědělo už od poloviny 19. století,“ řekl Josef Srněnský, tehdy provozní náměstek Lázních Darkov, který byl u stavby lázní v Klimkovicích od samotného počátku.

Již v polovině minulého století odhalily geologické vrty na několika místech v regionu ložiska sedimentů nasycených jodobromovou solankou stejnou, jakou využívají v Darkově. Rozbor ukázal, že voda, která je pozůstatkem miocenního moře z období třetihor, obsahuje velké množství minerálů, především jodid a bromid, v množství až 52 mg na litr, což je největší koncentrace v Evropě. Nejvhodnější pro nové jímací vrty se po průzkumech, a také z hlediska tehdejších potřeb OKD, ukázala Polanka nad Odrou. Dlouhé diskuze se vedly také o umístění samotných nových lázní, odpůrci výstavby v Klimkovicích mimo jiné argumentovali ovzduším znečištěným zplodinami z průmyslových podniků v Ostravě. Studie meteorologického ústavu ale už tehdy prokázala, že 85 až 90 procent času z roku fouká vítr od západu a jihozápadu, tedy od zalesněných oblastí přes Klimkovice směrem na Ostravu, nikoliv opačně, takže území na hýlovském kopci, se vzduchem čistým jako v Beskydech, je pro lázně vhodné. Jodobromová voda se proto od počátku poněkud netypicky vede od jímacích vrtů v Polance nad Odrou až do lázní zhruba 12 kilometrů dlouhým potrubím.

Na koncept lázní byla vyhlášena soutěž, v sedmdesátých letech ho zpracoval ing. arch. Zdeněk Kupka, ubytovací část doplňovala ing. arch. Milena Vitoulová, později se projekt přesunul pod opavský architektonický ateliér. Nejvíce v ohrožení byla stavba krátce po Sametové revoluci, kdy vláda Václava Klause rozhodla o zrušení už schválené finanční dotace.

„Protože tehdy už se stavělo, museli jsme začít shánět nového investora. Naštěstí se to povedlo,“ vzpomněl Josef Srněnský. V roce 1990 se novým investorem a poté majitelem Jodových sanatorií Klimkovice stala Česká státní pojišťovna Praha, která prosadila revizi architektonického výrazu lázní. Autorem odvážného, nadčasového a neobvyklého návrhu hlavního pavilonu byl ing. arch. Vladimír Gleich, návrh dětské léčebny je z dílny ing. arch. Petra Leinerta, který spolupracoval s ing. arch. Erhardem Jaroschem. Kolonádu, restauraci a stravovací prostory upravil do současné podoby Ing. arch. Jaroslav Vítek ze Zdravoprojektu Bratislava.

Podle pamětníků vládlo na stavbě, na níž pracovalo i 500 lidí, velké nadšení, které pomohlo překlenout mnohé technické problémy. Stavba se zahajovala slavnostním poklepáním základního kamene 5. prosince 1991 a o třicet měsíců později, 18. července 1994, se nová Jodová sanatoria Klimkovice slavnostně otevírala. Do tónů kantáty Bohuslava Martinů Otvírání studánek tehdy poprvé vytryskla voda z impozantní, skleněné, sedm metrů vysoké fontány umístěné na kolonádě v hlavní budově. První pacienti přijeli 27. července 1994 a od té doby se lázeňský provoz v podstatě nezastavil, s výjimkou období covidové epidemie v roce 2020.

Podle starosty města Jaroslava Vargy výstavba lázní významně proměnila celé Klimkovice. „Stali jsme se lázeňským místem, což mimo jiné znamená, že požíváme například z pohledu zástavby vyšší stupeň ochrany. Existence lázní se ve městě projevila v nárůstu turistického ruchu a s tím souvisejícím rozvojem služeb a podnikání. Nový lázeňský provoz generuje už třicet let zajímavé pracovní příležitosti, které dříve v regionu nebyly, a zejména po otevření lázní je místní lidé velmi uvítali a vážili si jich. Jak zmiňují pamětníci i kroniky, s výstavbou lázní se také zásadně zlepšila infrastruktura, dopravní obslužnost Hýlova,“ vyjmenoval Jaroslav Varga.

Na úspěšnost nových lázní v Klimkovicích měla od počátku velký vliv skutečnost, že jejich součástí byla také dětská léčebna, která umožňovala pobyt malých pacientů i s rodiči, což byla před třiceti lety naprostá novinka. Nastupující trend podpořen odbornými stanovisky dal tomuto konceptu brzy zapravdu. Jako neopodstatněné se ukázaly počáteční obavy, že pacienti nebudou mít zájem trávit čas v místě, kde nejsou v blízkosti žádné tradiční lázeňské atrakce; naopak klidné prostředí s okolními lesy vhodnými k dlouhým

procházkám se ukázaly jako velká výhoda, kterou ještě umocňuje lesopark budovaný od roku 2011 v těsném sousedství a s podporou lázní.

Název Jodová sanatoria Klimkovice se změnil na Sanatoria Klimkovice hned poté, co 1. dubna 2001 lázeňské zařízení převzala do své správy PPF majetková - Univerzální správa majetku, a.s.

Zlomovým pro současné směřování lázní byl rok 2008, kdy Sanatoria Klimkovice od České pojišťovny odkoupili současní vlastníci. Po prvních letech zkušeností se rozhodli investovat do rozvoje intenzivní neurorehabilitace zaměřené na řešení deficitů způsobených poškozením mozku, a to nejprve u dětí, posléze i u dospělých. Koncept klimkovické lázně převzaly ze specializované kliniky v Michiganu. V letech 2016 až 2017 provedla Sanatoria Klimkovice pilotní studii, která prokázala pozitivní vliv intenzivní neurorehabilitace u dětí s dětskou mozkovou obrnou, a významně tak přispěla k tomu, že se nyní u těchto dětí hradí z veřejného zdravotního pojištění.

„Za třicet let se péče o pacienty v klimkovických lázních hodně proměnila,“ konstatoval psycholog Miloslav Šebela. V Sanatoriích Klimkovice pracuje celých třicet let. „Dříve jsem v klimkovických lázních býval jediný psycholog a moje práce pokrývala psychologickou problematiku dětských i dospělých pacientů, neuropsychodiagnostiku či psychoterapii pooperačních a poúrazových stavů. Tehdy to byly často ženy, které zde absolvovaly lázeňský pobyt po gynekologických zákrocích, nebo pacienti s obvyklými pohybovými potížemi. Ale jak se změnou zaměření klimkovických lázní přibývalo klientů s těžšími neurologickými postiženími, například po cévních mozkových příhodách, po úrazech mozku, s roztroušenou sklerózou nebo dětskou mozkovou obrnou, rostly také nároky na psychologickou péči. Postupně vzniklo celé oddělení, které vede klinická psychologička, a jehož součástí jsou spolu se mnou ještě další dvě kolegyně. Hodně se soustředí na kognitivní terapie, navíc s využitím moderní techniky. Ale zavádění moderních technologií jde ruku v ruce se zachováním osvědčených metod, proto si zájemci s námi stále mohou pro posílení své psychické kondice odolnosti zacvičit čchi-kung, tai-chi nebo jógu, případně relaxovat v dřevěné energetické pyramidě v bukovém lese,“ prozradil Miloslav Šebela.

Počty klientů

V devadesátých letech minulého století rehabilitovalo v klimkovických lázních každoročně něco přes 4 500 pacientů. V roce 2004 poprvé počet pacientů překročil 5 tisíc, v roce 2013 to bylo rekordních 5 821. Od roku 2014 jich bylo každoročně už přes 6 tisíc vyjma covidových let 2020 a 2021. Loni to bylo 6352, největší počet doposud lázně zvládly v roce 2017, kdy přijelo 6582 klientů. Současná kapacita dospělé léčebny je 330 klientů, dětské léčebny 220, klientů. Pečuje o ně 350 zaměstnanců

„Až na naprosto ojedinělé situace nepamatuji dobu, kdy bychom měli nouzi o klienty. Ale letošní rok je naprosto výjimečný, aktuálně evidujeme až trojnásobný převis poptávky nad naše kapacity,“ prozradila vedoucí příjímácké kanceláře Sanatorií Klimkovice Magdalena Sochová, která v lázních nastoupila bezmála před třiceti lety, v říjnu 1994. Podle ní zájem o lázeňskou péči roste mimo jiné i proto, že pacienti jsou lépe informovaní, více si mohou a dokážou zjistit o možnostech následné péče, začali si více cenit svého zdraví a chtějí i po úrazech, operacích či s vrozeným onemocněním maximálně zlepšit kvalitu svého života. „Větší využití následné péče souvisí také se zlepšením zdravotní péče o lidi s pohybovými problémy a nárůstem počtů operací s náhradami velkých kloubů, například kyčelních nebo kolenních,“ uvedla Magdalena Sochová. Podle ní ale velkou roli hraje také zkušenost pacientů, kteří si v Sanatoriích Klimkovice dlouhodobě pochvalují hlavně příjemný a vstřícný personál.

Další plány

Oslavu svých 30. narozenin uspořádala Sanatoria Klimkovice pro veřejnost již v květnu při tradičním, symbolickém zahajování lázeňské sezony. Další slavnostní setkání zejména pro partnery, lékaře, zdravotní pojišťovny a další hosty se uskuteční v září. Při té příležitosti se také symbolicky odhalí sedm metrů vysoká bronzová socha z umělecké dílny rožnovského sochaře Igora Kitzbergra. Dílo nazvané Vodní živel navrhl a vytvořil přímo pro Sanatoria Klimkovice na kolonádu hlavní budovy místo bývalé fontány. Ta musela být v roce 2022 odstraněna kvůli svému nedobrému technickému stavu.

Sanatoria Klimkovice se i nadále chtějí profilovat jako léčebné lázně s vysokou mírou specializace na koncept intenzivní neurorehabilitace pro pacienty s neurologickými deficity. Hlavním cílem je spokojený klient. U dospělých se budeme ještě více zaměřovat na neurologické pacienty zejména s roztroušenou sklerózou, po cévní mozkové příhodě. U dětských pacientů to budou i nadále děti s dětskou mozkovou obrnou a obdobnými neurologickými postiženími,“ uvedl Jozef Dejčík.

Ještě v letošním roce chtějí lázně investovat do dalšího přístrojového vybavení celkem 6,5 milionu korun.

Pro dospělé letos kupují kompaktní robotický rehabilitační trenažér Innowalk Pro, běžecký pás s funkcí antigravitačního nadlehčení uživatele BOOST 2, zařízení pro funkční rehabilitaci ramenního a loketního kloubu RAPAEL smart board, programovatelnou, aktivně pasivní motodlahu kolenního a kyčelního kloubu řízenou dálkovým ovladačem, s mnoha speciálními programy včetně koordinačních cvičení a přístroj pro střídavou (tepelnou a chladovou) terapii Zamar Clinic. V dětské léčebně letos přibude přístroj MYRO poskytující interaktivní zpětnovazebné prostředí pro rehabilitaci pacientů se sníženou funkcí v oblasti horní končetiny, ruky a prstů.

„V příštích letech plánujeme rekonstrukce pokojů s lůžky odborného léčebného ústavu. Jde o 30 lůžek v léčebně pro dospělé a 30 dvoulůžkových pokojů v dětské léčebně, předběžně počítáme s náklady 12 a 14 milionů korun. Půjde o kompletní přestavbu sociálního zařízení, doplnění signalizace mezi sestrami a pacienty a vybavení nejmodernějšími polohovacími postelemi a antidekubitními matracemi. Počítáme, že obojí by mohlo být hotovo do konce roku 2026,“ řekl ředitel Sanatorií Klimkovice Jozef Dejčík.

„Abychom nadále mohli nejen nabízet příjemné zázemí, ale také poskytovat vysoce odbornou péči, musíme především stabilizovat zejména zdravotnický personál a systematicky pracovat na jeho dalším profesionálním rozvoji. Proto předpokládáme významné investice především do vzdělávání lékařů, terapeutů a sester. Protože aktuálně vnímáme problémy v zajištění obslužného personálu, chceme v příštím roce vypracovat celkovou personální koncepci,“ uzavřel Jozef Dejčík.

Ivana Gračková
mediální zastoupení Sanatorií Klimkovice
736 281 733
ivanagrackova@email.cz

Důležitá data v novodobé historii Sanatorií Klimkovice

2011-12 - Realizace projektu „Modernizace ubytovacího zařízení – Sanatoria Klimkovice“ probíhala v době plánované technické přestávky od prosince 2011 do ledna 2012. Výsledkem realizace projektu je 99 zrekonstruovaných pokojů Sanatorií Klimkovice včetně 96 koupelen. Byly provedeny stavební práce a dále dodáno nové vybavení do pokojů.

2012 - Výstavba jodobromového bazénku v balneoprovozu léčebny dospělých

2014 - Výměna plastových oken a dveří léčebna dospělých a léčebna dětí

2015 - Rekonstrukce wellness centra léčebny dospělých

2015 - Vestavba do velkého atria a rekonstrukce pokojů v budově dětské léčebny

2015 - 16 - Oprava výtahů

2017 – 18 - Výstavba Apartmánových domků

2020 – 21 - Rekonstrukce vanového oddělení dětské léčebny

2021 – Sanatoria Klimkovice otevřela v Bratislavě specializovanou neurorehabilitační nemocnici Sanom

2022 - Oprava střech dětské léčebny a budovy technického úseku před instalací FVE

2023 - 2024 – Vybudování fotovoltaické elektrárny